

znanje Boga ali sploh celó nič ne uči, ali pa se ga uči le malo in še to pomešano s krivimi nauki.“ Zato je opominja, naj čujejo in skrbé, da ne bode mladina škode trpela na svoji katoliški veri in na svojih nra-
vih v šolah, katere so ali sploh ali vsaj deloma odpovedale pokorščino sv. cerkvi.

Glejte, preljubi v Gospodu, taka je sodba, take so bojazni, taki opomini in terjatve sv. Očeta glede na brezverske šole. Oni vidijo v njih veliko nesrečo za človeštvo; vidijo, da iz njih prirašča mladina, ki ne pozna strahu božjega in ne more več prenesti nikakih nra-
vni-
mej; in ker ne more svojim željam ničesa odreči, da se lahko zapeljati tudi k političnim prekucijam.¹⁾ Sodba sv. Očeta in njihove bojazni so žal le preveč podprte in upravičene po žalostnih skušnjah, katere imamo tudi mi že priliko si nabirati; njihovi opomini veljajo toraj tudi nam.

Terjamo katoliške ljudske šole tudi zato, ker vemo, da smo pri tej terjatvi v soglasji z Vašimi lastnimi željami, preljubi v Gospodu. Ali bi se ne morali čutiti hudo užaljene, ako bi mi hoteli misliti, da Vam je vse jedno, če postanejo Vaši otroci po vzgoji, katero jim daje šola, časno in večno srečni ali nesrečni? Ali ni govorila Vaša vest, ki Vas je nagibala že nekaj let sem, da ste terjali po katoliških shodih in z raznimi dopisi in peticijami za svoje otroke katoliške šole? In dotični sklepi drugega splošnega avstrijskega katoliškega shoda v aprtiu in maju preteklega leta, niso li zvest odmev iste terjatve Vaše vesti?

„Glede na to“, tako so se soglasno izrekli vdeleženci z živahnim odobravanjem navzočih in z mnogobrojno izraženim pritrjevanjem tistih, ki so bili zadržani — „glede na to, da je pravica starišev do vzgoje njihovih otrok nedotakljiva, da, njihova najsvetejša pravica; da je družina v najtesnejši zvezi s cerkvijo;

da je po namenu, odkazanem od Boga samega, naloga sv. cerkve, učiti in vzgajati narode, in da ima le cerkev za to potrebna sredstva in veljavo;

dalje glede na to, da vsled naših družabnih razmer ogromna večina prebivalstva za dostojno vzgojo in izo-
miko otrok potrebuje pomoči ljudske šole, da je toraj ljudska šola za družino, za cerkev in državo največjega da, odločilnega pomena;

in slednjič glede na to, da je prisilna šola postavno vpeljana: (glede na vse to) so katoličani po vesti dolžni in zato opravičeni, za versko vzgojo mladine kot naj-
svetejšo pravico terjati od države ono poroštvo, ki je pri sedanjih razmerah potrebno in se ne da doseči drugače, kakor edino s tem, da se zopet vpelje verska šola.“

(Dalje prih).

Naši dopisi.

Dobrova dne 10. junija. (Košnja in drugo.) Pretečena zima bila je suha in skoraj brez snega. Ljudje so se

bali, da jim svež in suhi mraz vničita ozima žita po polji, a da na travnikih in senožetih kaj prida kositi ne bode. Prišlo je pa do sedaj, hvala Bogu, vse drugače. Povelikonočno deževje, katero je do sedaj skoraj ne-
prestano trajalo in pa toplo vreme vmes, oživilo je polja, travnike in senožeti, da so se razvila do polne krasote. Žita in drugi sadeži lepša biti ne morejo, a trave so sploh tako goste in velike, da se kaj tako bujnega le prav redko kedaj pojavlja. Res, pravo veselje za marljivega gospodarja-kmetovalca!

Včeraj pričela se je tukaj splošna košnja. Kosci in grabljevke so zelo veseli, ker jim letos po stari pri-
slovici slovenski — obeta sv. Medard vzgodnega vremena pri trudapolnem delu, čeravno bodo se pri tem — potili. Lepo vreme sv. Medarda dan, je po ljudskem pregovoru nekako zagotovilo, da se bode seno ob lepih in solčnih dnevih dalo brez zadržkov pod streho spraviti. Bog daj, da se ta želja tudi vresniči! ker potem bode živina do prihodnje spomladi z obilno in tečno krmo preskrbljena.

Glogov belin se je letos tukaj v kaj neznatnem številu pokazal. Zatrlo se ga je s pridnostjo prav veliko po šolski mladini, kakor tudi po odraščenih. A pri vsem tem bil bi še zelo mnogobrojen, ko bi drugače prišlo ne bilo. Zadnji dnevi marčevi bili so kaj lepi, solčni in topli; ob teh izlezle so večinoma vse glogove gosenice iz svojih zimskih zapredkov — postale so za vremenske premembe občutne. Prvi dnevi aprilovi bili so pa nato zelo mrzli, sledile so ob jutrih kake tri močne slane; te so pa vničile izlezle beline brez usmiljenja, kar je bilo človeku, ki se za stvar briga, pravo veselje. Ob tem mrazu ostalo je le malo število belinov bilo še v svojih zimskih zapredkih, in ti samotarji prišli so sedaj na dan.

Sadno drevje ocvetelo je ob zelo neugodnem času, ob južnem vlažnem vremenu. Zaroda po drevji vsled tega le malo; najboljše ponašajo se še v tem oziru tako imenovani „gambovci“, kateri so sploh kot ena naj-
rodovitnejših jabolčnih vrst znani.

Ob pretečenih tednih prikazali bili so se tukaj med otroci kar parkrat takorekoč neutegoma sitni „dobrci“ (ošpice). Vseh otrok obolelo je na njih do sedaj 25.; zginili so ob zadnjih par dnevih zopet kar hitro.

Na šolskem vrtu so se letos vsi cepljenčki letošnji do sedaj prav dobro obnesli; od prvega do zadnjega so se prijeli in prav lepo pognali. Da bi med večjem šte-
vilom prav nobeden precej v prvi rasti odrekel ne bil, se mi do sedaj še nobenkrat prigodilo ni, čeravno se s sadjarstvom že skoraj trideset let več ali manj ukvarjam.

Gospodarjem pri košnji želim najugodnejšega vre-
mena, sicer pa potrpežljivosti in udanosti v voljo Božjo! Vsakdo naj se varuje škodljivega plehlada, katerega nasledki so že marsikoga prezgodaj spravili v — pre-
rani grob. Bog!

M. Rant.

⁽¹⁾ Navedeno pismo francoskim škofom.

Iz Ljubljane. — Mestni vodovod ljubljanski se bode slovesno otvoril na praznik sv. Petra in Pavla opoludne na cesar Jožefovem trgu, kjer je napravljen okusen vodomat. Mestni župan g. Peter Grasele in načelnik vodovodnega odseka vabita dostojanstvenike v mestu k vdeležbi pri svečanosti. Želimo, da bela Ljubljana po dovedeni hladni vodi dobi trajno pripomoč v ohranitev telesnega zdravja in bistrenje duševnih moči njenih prebivalcev.

— Deželno gledališče ljubljansko. Privatno se nam poroča, da se je uradni ogled zaradi stavišča gledališnega, E. Majerjeva vila, začetkom Laterman-ovega drevoreda, vršil minuli ponedeljek prav povoljno, ker baje pri ogledu ni bilo nikakega ugovora zoper stavišče, temveč je zastopnik Šišenske občine izročil izjavo zgradbi gledališča na tem mestu jako prijazno. Pričakovati se sme, da sedaj ne bode od nobene strani več zaprek zoper končno, povoljno rešitev tega vprašanja. Pri tej priliki štejemo si v dolžnost par besed izreči zoper one politike v našem ožjem krogu, kateri gledališno vprašanje vedno rabijo za strašilo zoper selske deželne poslance, češ: naš ubogi kmet, ki vedno le trpi in strada, ne bode ljubljancanom preskrboval kratkočasenje v gledališči. Temu nasproti omeniti nam je pred vsem, da je za zgradbo gledališča deželnemu odboru merodajen sklep deželnega zbora, po katerem je deželnemu odboru naročeno: a) skrbeti za zgradbo deželnega gledališča, katera ne sme presegati troškov 190.000 gld., b) k tem troškom sklada gledališki zaklad: kupnino za pogorišče starega gledališča 20.000 gld., ostanek zavarovalnine, ki je znašala 60.000 gld., prispevek mesta Ljubljanskega, ki znaša v sedanjem položaju 22.500 gld., končno prostovoljni doneski. Nad to preostalo potreščino pa sme do najvišje svote 100.000 gld. deželni odbor pokriti z najemom, kateri je vzeti za račun gledališnega zaklada s poroštvom dežele, proti tem, da se povrne v 40 letih. „Ubogi kmet“, oziroma dežela bode imela toraj pri vsem tem samo poroštvo za najetih k večjem 100.000 gld., skrb deželnega odbora in zbora pa bode, da se to posojilo z dohodkov gledališča redno vrača in končno vrne. Nihče ne bode tajil, da gledališče koristi v prvi vrsti Ljubljani, koristi pa slovenskemu življu v deželi sploh in bode sedaj toliko bolj, ker bode dejansko „deželno“. Da pa deželni zbor in odbor ne pozabi našega v resnici ubogega kmeta, pa kažejo drugi sklepi njegovi n. pr. izdatna letošnja podpora za stradajoče in pridobitev državne podpore, pridobitev kamniške in dolenske železnice, deželnih cest, osušenje močvirja i. t. d. Izrekoma deželne ceste pomenjajo prav izdatno polajšanje za kmeta in obremenjenje Ljubljane. Mislimo toraj, da so vsi razumnejši kmetje z nami, ako trdimo, da je tudi Ljubljana naša in da je treba postopati vzajemno.

— Deželna bolnica v Ljubljani kaže nam sledeče številkke bolnikov meseca maja t. l. Na vsih oddelkih ostalo

je bolnikov s prejšnjega meseca 408: priraslo jih je 379, odpadlo 426, koncem meseca ostalo 445. V teku meseca se je ozdravljenih izpustilo 188, zboljšanih 116, neozdravljenih 49, na druge oddelke oddalo 25, starišem oddalo (otrok) 14, umrlo pa je 34 oseb.

— Včerajšnja „Wiener Zeitung“ objavlja: odpoved nadvojvodice Valerije in njenega ženina glede nasledstva. Zakon glede polajšav pri legalizaciji podpisov z dne 5. junija 1890. Zakon glede poravnave gališkega zemlj. obveznega dolga. Zakon, da avstrijska ogerska banka sme eskontirati Warrants-e. Odlikovanje višjega davkarskega nadzornika J. Verderber-ja z vit. križem Franc Jožefovega reda.

— Iz Idrije dohaja nam pritožba, da se je v delavskem podpornem društvu našlo več členov, ki so prosili, naj se še v svoji službi pusti nek tamošnji, pa sedaj premeščen, Slovencem sovražen uradnik. Pritožba je gotovo utemeljena, toda nadejamo se, da taka prošnja ne more imeti uspeha, ker je gotovo naročena po prizadetim, Idrija pa bode napredovala prav gotovo že zato, ker ima na čelu svojem tako izvrstne in zavedne gospode: Čehe in Slovence.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja — Cesar vrnil se je minulo nedeljo na Dunaj, ker se je tu vršila slovesna odpoved nadvojvodice Valerije povodom predstoječe njene poroke z nadvojvodom Franc Salvatorjem. Časništvo in politiki bavijo se povsod še v prvi vrsti z izjavami ministra Kalnoky-ja, izrekoma z onim delom, ki se peča z razmerami našimi nasproti Srbski. Besede Kalnokyjeve bile so opominj zaradi vsega onega, kar je Srbska v teku leta Avstriji nepovoljnega učinila z dostavkom, da naša vlada ne bode ocenjala sladkih besed, temveč dejanja in da bode tudi naša vlada odgovarjala z dejanjem. To se je tudi takoj zgodilo, ker je ogerska vlada prepovedala uvažanje srbskih prasičev.

Ogerska. — Delegacije bližajo se koncu, nekaj predmetov je že rešenih, ostali rešijo se v kratkem, končna obeda pri cesarju bodeta dne 22. in 24. t. m. Grof Szapary odklonil je Srbski privoliti polajšav zaradi izvažanja prašičev.

Časniki poročajo, da je knez Alojzij Lichtenstein povodom svoje poroke sprejel ogersko državljanstvo ter odpovedal se avstrijskemu.

Praga. — Povodom poroke nadvojvodice Valerije podaril je trgovec Alojzij Oliva dve hiši v Pragi, ki naj se rabljata za odgojenico sirot po smrti njegove soproge.

Belgija. — Kralj Leopold imenoval je Stanley-a za glavnega guvernerja države Kongo. Stanley prevzame službo z novim letom 1891.